

EIROPAS PILSONU PANEĻDISKUSIJA ĀR ENERGOEFEKTIVĀTI

Informācijas
materiālu
komplekts

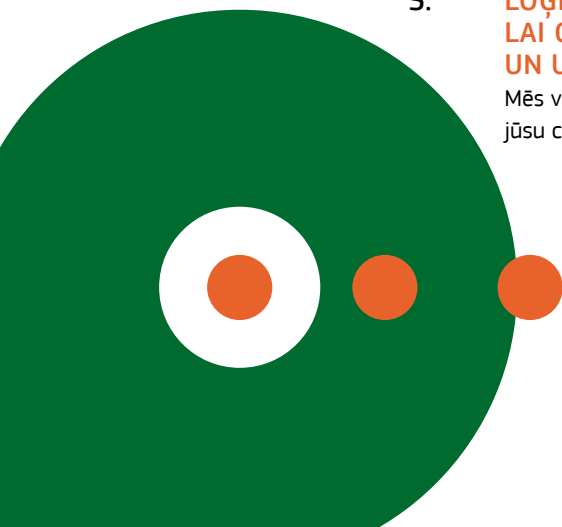
Par šo **komplektu**

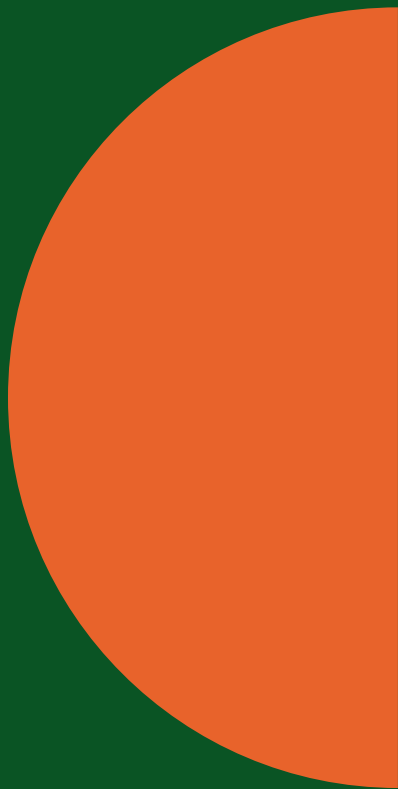
*Lai arī lūdzam Eiropas pilsoņu paneļdiskusijā par energoefektivitāti!
Vispirms paldies, ka piekritāt piedalīties šajā procesā. Mēs ceram, ka tas jums būs informatīvs, interesants un patīkams!*

Jūs esat viens no 150 dalībniekiem, kas pēc nejaušības principa izvēlēti, lai diskutētu par energoefektivitāti – labi zināmu tematu, kas aktualizējās nesenās enerģētikas krīzes laikā. Jūs kopā meklēsiet dažādus veidus, kā mēs visi – rūpniecība, mājsaimniecības, kopienas, publiskais un privātais sektors – varam reālistiski un efektīvi uzlabot energoefektivitāti. Jūsu kopīgajām atziņām un secinājumiem būs būtiska nozīme, jo tie tiks iesniegti ES komisāriem un palīdzēs veidot ES tiesību aktus un iniciatīvas šajā jomā.

Šis “zināšanu komplekts” palīdzēs jums veikt šo procesu. Tas ir strukturēts šādās piecās sadaļās:

1. **PROCESS:
KĀ NOTIEK EIROPAS PILSONU PANEĻDISKUSIJAS?** 4
Pilsoņu paneļdiskusiju mērķis ir panākt, lai pilsoņi būtu sabiedriskās politikas veidošanas centrā. Šajā sadaļā mēs sniedzam īsu pārskatu par to, kā šis process darbojas.
2. **DARBA UZDEVUMS: AR KO ES STRĀDĀŠU?** 6
Eiropas Komisija ir aicinājusi jūs kopā izpildīt konkrētu uzdevumu – šeit atradīsiet jautājumu, uz kuru jums ir jāatbild.
3. **TEMATS:
KAS MAN JĀZINA PAR ENERGOEFEKTIVITĀTI?** 8
Lai piedalītos pilsoņu paneļdiskusijā, jums nav jābūt ekspertam. Mēs vēlamies uz klausīt tieši jūsu viedokli, kas balstīts uz jūsu pieredzi un ikdienas dzīvi. Lai palīdzētu jums sākt, mēs sniedzam jums pamatinformāciju par energoefektivitāti.
4. **ORGANIZATORI:
KAS ORGANIZĒ ŠO PANEĻDISKUSIJU?** 12
Šeit mēs sniedzam skaidrojumu par dažādajām iestādēm un organizācijām, kas atbildīgas par paneļdiskusijām, un to attiecīgajām funkcijām.
5. **LOĢISTIKA: KĀDA VEIDA PALĪDZĪBU ES SAŅEMŠU,
LAI ORGANIZĒTU UN APMAKSĀTU CEĻJUMU
UN UZTURĒŠANOS?** 14
Mēs vēlamies, lai jūsu dalība būtu pēc iespējas raitāka. Šajā sadaļā ir aprakstīta jūsu ceļošana, izmitināšana, ikdienas izdevumi un cita praktiska informācija.

1/ Process: kā notiek Eiropas pilsoņu paneļdiskusijas?

Eiropas Komisijas rīkotajās pilsoņu paneļdiskusijās nejauši izvēlēti dalībnieki no visām 27 ES dalībvalstīm tiekas, lai apspriestu svarīgākos gaidāmos tiesību aktus un citas Eiropas līmeņa iniciatīvas. Pamatojoties uz savstarpējām diskusijām, jūs sagatavosit ieteikumus, kurus Eiropas Komisija ņems vērā, izstrādājot politiku.

Paneļdiskusijas tika aizsāktas pēc 2021.–2022. gadā notikušās konferences par Eiropas nākotni. Toreiz 800 pēc nejaušības principa izvēlēti pilsoņi pulcējās četrās Eiropas pilsoņu paneļdiskusijās. Katrai paneļdiskusijai bija trīs sesijas. Dalībnieki dalījās savos viedokļos un idejās par tādām tēmām kā ekonomika, sociālais taisn-

gums, darbavietas, izglītība, kultūra, jaunatne, sports, digitālā pārkārtošanās, ES demokrātija, vērtības, drošība, tiesiskums, klimata pārmaiņas, veselība, migrācija un ES loma pasaulē. Pēc paneļdiskusiju noslēguma dalībnieki izteica 178 ieteikumus, kas vēlāk ietekmēja 49 priekšlikumus un vairāk nekā 300 saistītos pasākumus, kuri tika izstrādāti konferences rezultātā. Pilsoņi, kuri piedalījās šajā konferencē, aicināja arī turpmāk organizēt līdzīgas, biežākas iespējas pilsoņiem piedalīties Eiropas politikas veidošanā. Reaģējot uz to, Eiropas Komisijas priekšsēdētāja Urzula fon der Leiena paziņoja par turpmākām pilsoņu paneļdiskusijām, lai apspriestos ar nejauši izvēlētiem pilsoņiem par svarīgiem ES jautājumiem.

Turpmākajās paneļdiskusijās tika apspriesti konkrētāki politikas temati: kā rīkoties ar pārtikas atkritumiem; virtuālo pasaulu plusi un mīnusi; kā arī tiesības un iespējas mācīties un studēt citās ES valstīs. Pateicoties tulkiem, dalībnieki varēja savstarpēji sazināties katrs savā valodā.

Kā paneļdiskusijas dalībnieks jūs pārņemsit stafeti no garas Eiropas pilsoņu rindas, šoreiz pievēršoties energoefektivitātes tēmai.

¹ Informāciju par konferenci par Eiropas nākotni varat atrast šeit:

https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/new-push-european-democracy/conference-future-europe_lv

KĀ NOTIEK PILSONU PANELDISKUSIJAS?

Katrā paneldiskusijas grupā ir 150 nejauši izvēlēti pilsoņi no visām ES dalībvalstīm, kuri pārstāv ES daudzveidību un no kuriem viena trešdaļa ir jaunieši par 26 gadiem, lai nodrošinātu labu diskusiju starp dažādām paaudzēm.

Pilsoņu paneldiskusijā darbs notiek mazās grupās (aptuveni 12 cilvēki) un plenārsēdēs (visi 150 dalībnieki kopā). Mazākajās darba grupās jums būs iespēja sīkāk apspriest dažādus energoefektivitātes aspektus. Visi 150 dalībnieki pulcēsies arī plenārsēdēs, lai uzklausītu un apspriestu mazākajās grupās gūtās atsauksmes.

Lai veiktu šo darbu, paneldiskusijas dalībniekiem palīdzēs veicinātāju komanda. Šo komandu veido grupu darba atbalsta eksperti. Viņi palīdzēs padarīt grupas darbu dinamiskāku, lai no katra indivīda un no grupas kopumā gūtu vislabāko rezultātu. Viņi arī nodrošinās dalībniekiem dažādus rīkus kopīgam darbam un kolektīvai lēmumu pieņemšanai. Jūs atbalstīs arī palīgi uz vietas, kas sniegs praktisku informāciju, kā arī energoefektivitātes speciālisti, kuri būs pieejami, lai vajadzības gadījumā konsultētu jūs visa procesa laikā.

PILSONU PANELDISKUSIJA PAR ENERGOEFĒKTIVITĀTI

Kopā ar pārējiem 149 dalībniekiem jūs tiksities trīs sesijās. Divas sesijas notiks klātienē Briselē, bet viena sesija notiks tiešsaistē:

- **1. sesija:**
2024. gada 23.–25. februāris
(uz vietas Briselē, Beļģijā)
- **2. sesija:** 2024. gada 15.–17. marts
(tiešsaistē, izmantojot
videokonferences rīku)
- **3. sesija:** 2024. gada 12.–14. aprīlis
(uz vietas Briselē, Beļģijā)

2 / Uzdevums: ar ko es strādāšu?

Paneļdiskusijas būs veltītas dažādiem energoefektivitātes aspektiem. Īpaši tiks apspriests, kā dažādas privātpersonas, valsts iestādes, rūpniecības uzņēmumi, privātais sektors un citi var kļūt energoefektīvāki tādā veidā, kas rada vislielāko ietekmi, piemēram, uz klimatu, ekonomiku, nodarbinātību, veselību vai elektrības rēķiniem.

Paneļdiskusijas galīgie ieteikumi tiks ņemti vērā politikas iniciatīvā, kas Eiropas Komisijai jāpieņem vēlāk 2024. gadā. Šī iniciatīva ir gaidāmais ES ieteikums par principu “energoefektivitāte pirmajā vietā”, kas arī tiks skaidrots paneļdiskusijās ar šī temata speciālistu atbalstu. Šajā kontekstā jautājums, kas būs jūsu vadmotīvs pilsoņu paneļdiskusijā par energoefektivitāti, ir šāds:

“Kā Eiropas Savienība var piešķirt prioritāti energoefektivitātei un panākt, ka iedzīvotāji, valsts iestādes un uzņēmumi gūst visus tās sniegtos ieguvumus?”

PIRMAJĀ SESIJĀ,

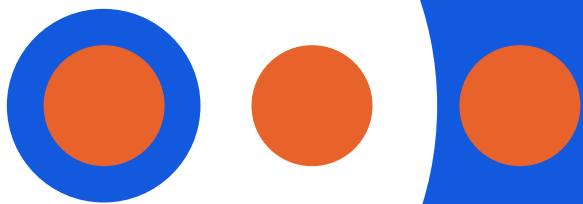
jūs iepazīstinās ar energoefektivitātes tematu un pasākumiem, ko Eiropas Komisija jau veic šajā jomā. Kopā ar enerģijas ražošanas, sadales un patēriņa speciālistiem jūs gūsit labāku izpratni par to, ko energoefektivitāte nozīmē jūsu ikdienas dzīvē, apmainoties viedokļiem ar iedzīvotājiem no dažādām ES valstīm, kā arī par šķēršļiem, ar kuriem ES saskaras, cenšoties ieviest energoefektivitātes priekšrocības Eiropas sabiedrībā.

OTRAJĀ SESIJĀ,

kas notiks tiešsaistē, jūs turpināsiet apmainīties ar dažādām idejām un diskutēt par tām. Šī sesija kalpos kā tilts starp sesijām – jūs balstīsities uz pirmajā sesijā pārrunātajām jomām un zināšanām un radoši domāsiet par praktiskiem risinājumiem, lai padarītu energoefektivitāti par prioritāti. Citiem vārdiem sakot: šajā otrajā sesijā jūs sāksit formulēt idejas ieteikumiem. Tie būs saistīti ar pasākumiem, ko ikviens var veikt, lai veicinātu energoefektivitāti – no uzņēmumiem līdz vietējām kopienām, no valsts iestādēm līdz individuāliem patērētājiem. Tie varētu ietvert ieteikumus, piemēram, par to, kā patērēt mazāk enerģijas, ne no kā neatsakoties, kā noteikt ilgtspējīgu enerģijas patēriņa līmeni vai kā uzlabot enerģijas plānošanu, lai labāk izmantotu ierobežotos resursus.

TREŠAJĀ UN NOSLĒDZOŠAJĀ SESIJĀ,

jūs kopīgi pabeigsiet ieteikumu izstrādi. Tie tiks ņemti vērā Eiropas iniciatīvā, jo īpaši Eiropas Komisijas gaidāmajā iniciatīvā par principu “energoefektivitāte pirmajā vietā”. Jūs apkoposit un pārbaudīsiet savas sākotnējās idejas, kas tika izteiktas otrajā sesijā – piemēram, vaicājot sev, vai šīs idejas ir taisnīgas attiecībā uz visiem sabiedrības dalībniekiem. Jūs apspriedīsiet, vai tās var būt noderīgas visā Eiropas Savienībā un vai tās atbilst dažādo Eiropas iedzīvotāju svarīgākajām vajadzībām. Apspriedīsiet arī konkrētus pasākumus, ko tās paredz, lai veicinātu ilgtspējīgas uzvedības izmaiņas.

3 / Temats:

kas man jāzina par energoefektivitāti?

Tagad, kad esat uzzinājuši nedaudz vairāk par procesu, pievērsīsimies pašam tematam. Mēs sagatavojām šo īso sadaļu, lai palīdzētu jums labāk izprast energoefektivitātes jautājumu. Protams, dažās lappusēs mēs nevaram aptvert visus aspektus. Mēs esam atlasījuši zināšanas, kas, mūsuprāt, būs noderīgas jums kā pilsoņu paneļdiskusijas dalībniekam, un visā pasākuma laikā jūs saņemsit sīkāku informāciju.

Mēs ceram, ka šī sadaļa sniegs jums ieskatu, kas palīdzēs jums izprast prezentācijas un sniegt ieguldījumu paneļdiskusijās un aktivitātēs. Tas var būt tikai pirmais ieejas punkts. Varat būt droši, ka paneļdiskusiju laikā jūs saņemsit sīkāku informāciju par energoefektivitāti un ka savus jautājumus varēsīt uzdot, tiklīdz būs sākušās sesijas.

1. IZPRATNE PAR ENERGOEFEKTIVITĀTI

Jums varētu būt pazīstams “**energotaupības**” jeb “enerģijas taupīšanas” jēdziens. Enerģijas taupīšana nozīmē izvairīšanos no enerģijas nelietderīgas izmantošanas. Jo mazāk enerģijas mēs patērējam, jo mazāk mums to ir nepieciešams saražot. Praktiski tas nozīmē izslēgt sildītāju vai izslēgt gaisu, kad mums to nevajag. Enerģijas taupīšana ir vistiešākais veids, kā izmantot mazāk enerģijas un izvairīties no izšķērdēšanas.

Bet kas ir “**energoefektivitāte**”? Tas nozīmē, ka tiek patērēts mazāk enerģijas, lai veiktu to pašu uzdevumu, lai iegūtu tādu pašu rezultātu, tādu pašu pakalpojumu. Piemēram, energoefektivitāte attiecībā uz mājas siltināšanu nozīmē izmantot mazāk enerģijas apkurei un dzesēšanai, vienlaikus saglabājot tādu pašu siltuma komfortu. Cits piemērs: braukšana ar efektīvāku automašīnu, kas patērē mazāk degvielas, bet ir tikpat ātra un jaudīga.

Vispārīgi runājot, ir divi veidi, kā uzlabot energoefektivitāti: (1) izmantot efektīvāku tehnoloģiju vai ražošanas procesu, piemēram, braukt ar ekonomiskāku automašīnu vai nomainīt veco ledusskapi pret energoefektīvāku, un (2) mainīt savu uzvedību, piemēram, izslēgt sildītāju vai izslēgt gaisu, kad mums to nevajag.

Izpratne par energosistēmu kopumā

Tomēr energoefektivitātes paaugstināšana nav saistīta tikai ar to, kādas tehnoloģijas mēs izmantojam, vai ar mūsu uzvedību. Pirms mēs varam izmantot enerģiju, tā ir jāražo un jāsadala. Tātad, lai sabiedrība kļūtu energoefektīvāka, mums ir jādomā arī par visu energosistēmu kopumā un par to, kā to plānot. Energosistēmā ir trīs sastāvdaļas: enerģijas ražošana, enerģijas sadale un enerģijas patēriņš.

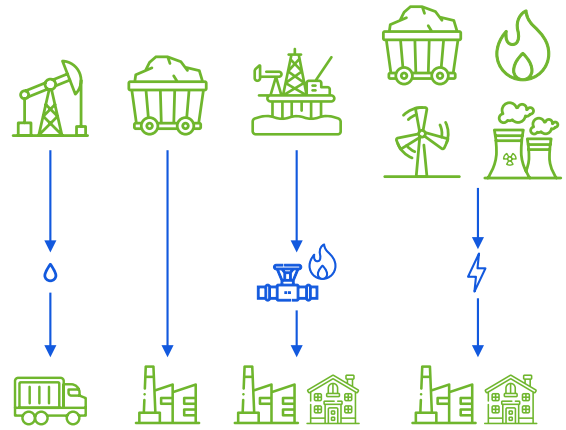
Skaidrojums par principu

“energoefektivitāte pirmajā vietā” (EE1st)

“Energoefektivitāte pirmajā vietā” ir pamatprincips, kas dod priekšroku energoefektivitātei, nevis dārgākām alternatīvām, tādējādi sniedzot ieguvumu iedzīvotājiem, valsts iestādēm un uzņēmumiem. Citiem vārdiem sakot, principa EE1st mērķis ir nodrošināt vienlīdzīgus nosacījumus piedāvājuma puses un pieprasījuma puses investīcijām. Tas nozīmē, ka, pieņemot enerģētikas plānošanas vai investīciju lēmumus, ir jāņem vērā visas energoefektivitātes dimensijas, tostarp ražošana un patēriņš. Mērķis ir pārliecināties, ka šīs darbības ir izdevīgas vai rentablākas nekā citi pasākumi. Principa EE1st mērķis praksē ir panākt energoefektivitāti enerģijas ražošanā, sadalē un patēriņā, apsverot dažādas alternatīvas starp dažādiem iespējamiem pasākumiem visā Eiropas Savienībā. Viens piemērs šā principa lietošanai plānošanas lēmumos: tā vietā, lai palielinātu siltumenerģijas ražošanu un siltumapgādes tīkla jaudu, valdība nolēmj uzsākt plaša mēroga ēku renovācijas programmu. Labāk izolētām mājām ir nepieciešams mazāk siltuma, un tas nozīmē, ka ir nepieciešams saražot un sadalīt mazāk enerģijas. Ievērojot principu EE1st, ir jāņem vērā arī citas iespējas, nevis tikai apjoma vai ražošanas palielināšana.

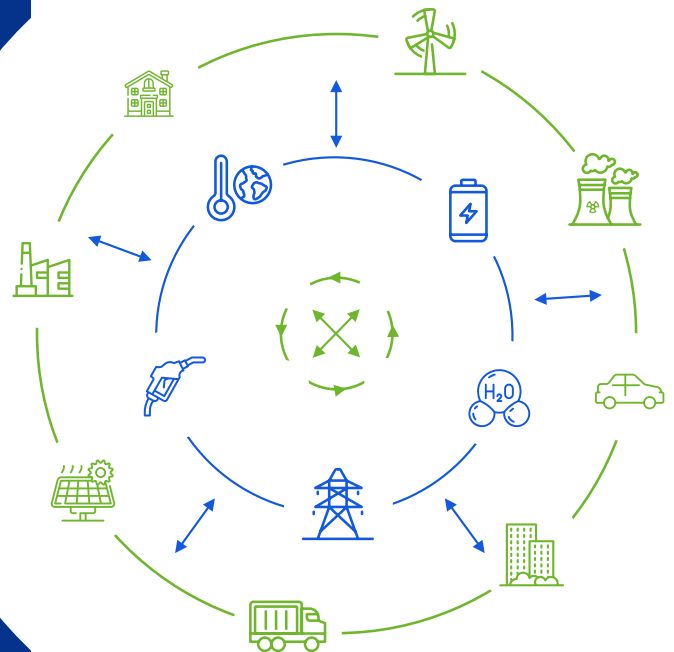
PAŠREIZĒJĀ ENERĢOSISTĒMA

lineāras un izšķērdīgas enerģijas plūsmas tikai vienā virzienā

NĀKOTNES ES INTEGRĒTĀ ENERĢOSISTĒMA

enerģijas plūsmas starp lietotājiem un ražotājiem, samazinot resursu un naudas izšķērdēšanu

- **Enerģijas ražošana:**

enerģiju var ražot no dažādiem avotiem. Šie avoti ir fosilie (ogles, gāze, nafta), kodolenerģija vai atjaunīgie energoresursi (vējš, saule, ūdens, biomas). Piemēram, ogles var sadedzināt, lai ražotu elektroenerģiju vai siltumu, bet naftu vai biodeģvielu var izmantot mobilitātei. To dēvē arī par "piedāvājuma pusi".

- **Enerģijas sadale:**

lai enerģiju varētu izmantot, tā ir jātransportē no ražotāja līdz patērētājam. Enerģijas sadale ir nepieciešama infrastruktūra, ko veido elektrotīkli, naftas un gāzes cauruļvadi vai siltumapgādes tīkli.

- **Enerģijas patēriņš:**

enerģija tiek patērēta dažādos veidos: iekārtu darbināšanai, automašīnu darbināšanai, preču vai materiālu ražošanai, ēku apsildīšanai. Enerģijas patērētāji ir iedzīvotāji, valsts iestādes vai uzņēmumi. To sauc par "pieprasījuma pusi".

Lai uzlabotu visu enerģosistēmu un veicinātu energoefektivitāti visās dalībvalstīs, Eiropas Komisija ir apņēmusies stiprināt principu "energoefektivitāte pirmajā vietā".

² Izdevumu dažādās valodās varat atrast šeit: https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-systems-integration/eu-strategy-energy-system-integration_en?trans=bq&etransnolive=1

Ar EE1st tiek apsvērtas visas izvēles iespējas, **izsverot izmaksas un ieguvumus** un izvēloties labāko alternatīvu, kas sniedz **vislielāko labumu** sabiedrībai kopumā, jo energoefektivitāte nodrošina izmaksu ziņā optimālu izvēli.

2. PRINCIPA “ENERGOEFEKTIVITĀTE PIRMAJĀ VIETĀ” POLITISKAIS KONTEKSTS ES LĪMENĪ

Energoefektivitāte ir būtisks elements, runājot par to, kā var notikt enerģētikas pārkārtošana. Tai ir potenciāls novērst enerģētikas nozares pašreizējās struktūras nepilnības un trūkumus, **samazinot sabiedrības izmaksas** un nodrošinot visilgtspējīgāko enerģētikas pārkārtošanas rezultātu. Visām enerģiju patēriņojošajām nozarēm, piemēram, ēkām, transportam vai rūpniecībai, var būt **“aktīvu patērētāju”** loma, un princips EE1st nodrošinās, ka šī aktīvā patērētāju loma tiek pilnībā izmantota, lai pēc iespējas vairāk uzlabotu energosistēmas efektivitāti un novērstu jebkāda veida enerģijas izšķērdēšanu.

Energoefektivitātei ir centrāla nozīme enerģētikas pārkārtošanas procesā, un tā ir daļa no mērķa līdz 2050. gadam panākt, lai Eiropas Savienība būtu oglekļneitrāla. Oglekļneitralitāte nozīmē, ka oglekļa emisijas tiek samazinātas gandrīz līdz nullei, lai mazinātu klimata pārmaiņu kaitīgo ietekmi. Liela daļa ES oglekļa emisiju ir saistīta ar enerģijas patēriņu Eiropas Savienībā. Tāpēc enerģijas patēriņa samazināšana, uzlabojot energoefektivitāti, ir nepieciešams solis. Tādējādi energoefektivitātei ir būtiska nozīme ES enerģētikas un klimata politikā un tās īstenošanā ES dalībvalstīs. Energoefektivitātes izvirzīšana par mūsu sabiedrības prioritāti ir loģisks solis, lai samazinātu enerģijas patēriņu, optimizētu enerģijas plūsmas un novērstu dārgu enerģijas izšķērdēšanu, vienlaikus saglabājot to pašu komfortu, pakalpojumus un brīvību.

Šajā nolūkā Eiropas Savienība par enerģētikas pārkārtošanas pamatprincipu izvirza principu “energoefektivitāte pirmajā vietā” (EE1st). Šis princips ir reglamentēts **Energoefektivitātes direktīvā**. Direktīva ir Eiropas Savienības tiesību akts, kurā noteikts mērķis, kas ES valstīm ir jāasniedz.³ Tomēr katras valsts ziņā ir pašai izstrādāt savus tiesību aktus par to, kā šos mērķus sasniegt. 2023. gada Energoefektivitātes direktīva⁴ piešķir principam “energoefektivitāte pirmajā vietā” lielāku nozīmi politikas veidošanā, plānošanā un ieguldījumu lēmumu pieņemšanā.

3. KĀDUS IEGUVUMUS VARAM GAIDĪT NO ENERGOEFEKTIVITĀTES VEICINĀŠANAS?

Kā jau minēts, energoefektivitāte ir ļoti svarīga, lai samazinātu oglekļa emisijas, jo īpaši elektroenerģijas ražošanā. Jo mazāk siltumnīcefekta gāzu tiek emitēts enerģijas ražošanas procesā, piemēram, ogļu spēkstacijās, jo labāk ES var cīnīties pret klimata pārmaiņām. Taču energoefektivitātei ir daudz plašāka ietekme. Šie plašākie ieguvumi ir izdevīgi gan indivīdiem, gan sabiedrībai.

Energoefektivitāte **samazina rēķinus par enerģiju** un ar to saistītās izmaksas iedzīvotājiem un uzņēmumiem – tādējādi tiem jātērē mazāk naudas enerģijai. Taču energoefektivitāte ir finansiāli izdevīga arī valdībai un pašvaldībām. Tā samazina kopējās sistēmas izmaksas, jo ir vajadzīgi mazāki ieguldījumi enerģijas ražošanā un sadalē. Tādējādi tā **palīdz samazināt valsts izdevumus**, ļaujot labāk sadalīt valsts budžetu.

Energoefektivitāte arī **uzlabo uzņēmumu konkurētspēju** divos līmeņos. Uzņēmumi var pārdot inovatīvas energoefektivitātes tehnoloģijas vai pakalpojumus. Turklāt energoefektīviem uzņēmumiem ir priekšrocība salīdzinājumā ar konkurentiem, kuriem ir lielākas enerģijas izmaksas.

Enerģijas izmantošana rada ne tikai oglekļa dioksīda, bet arī citas kaitīgas emisijas, piemēram, cietās daļiņas. Tās ir mikroskopiskas daļiņas gaisā, kas var iekļūt dziļi plaušās un ir kaitīgas veselībai. Tāpēc, samazinot enerģijas patēriņu, **uzlabojas arī cilvēku veselība**, jo uzlabojas gaisa kvalitāte.

ES dalībvalstis importē lielāko daļu kurināmā no citām valstīm. Tādējādi, mazinot enerģijas patēriņu, tiek mazināts šis kurināmā imports. Tas paliecinās **mūsu ekonomikas noturību, kā arī energoapgādes drošību**. Tas ir īpaši svarīgi krīzes vai kara laikā, kā liecina nesenie notikumi.

Visbeidzot, uzlabota energoefektivitāte ir saistīta ar jaunām kvalificētām darbvietām un apmācības iespējām. Jaunu energoefektivitātes tehnoloģiju izstrādei un ieviešanai ir nepieciešamas augsta līmeņa prasmes. Labāk apmācīts darbaspēks nozīmē **labāk apmaksātu darbu un labākas darba iespējas**.

³ ES tiesību aktu veidi:

https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/law/types-legislation_lv

⁴ Energoefektivitātes direktīva:

https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-efficiency/energy-efficiency-targets-directive-and-rules/energy-efficiency-directive_en

4. KAS VAR KAVĒT ENERGOEFEKTIVITĀTI?

Ja reiz energoefektivitāte ir tik izdevīga sabiedrībai un cilvēkiem, tad kāpēc tā nav īstenota plašāk? Kādi ir šķēršļi energoefektivitātes paaugstināšanai? Pirmkārt, trūkst informācijas. Energoefektivitāte tikai nesen ir kļuvusi par populāru sabiedrisko diskusiju tematu. Daudzi iedzīvotāji, uzņēmumi un valsts iestādes nav informētas par tās sniegtajiem ieguvumiem. Trūkst arī informācijas par energoefektivitātes ieviešanas iespējām un investīcijām.

Pāreja uz energoefektīvākām tehnoloģijām bieži vien prasa sākotnējus ieguldījumus. Šādu ieguldījumu izmaksas var būt diezgan augstas. Bieži vien patērētājiem un uzņēmumiem trūkst finansējuma efektīvākām tehnoloģijām vai precēm, lai gan ilgtermiņā šādi ieguldījumi varētu būt ekonomiski izdevīgi.

Vēl viens šķērslis lielākai efektivitātei var būt atšķirīgi labuma guvēji; to dēvē arī par “nesaskaņotiem stimuliem”. Dažkārt persona, kas iegulda energoefektivitātē, negūst tiešu labumu no šiem ieguldījumiem. Piemēram, ja īpašnieks renovē savu ēku vai iegādājas jaunu apkures sistēmu, tikai īrnieks gūst labumu no zemākiem enerģijas rēķiniem. Ieguldījumiem energoefektivitātē ir nepieciešams ne tikai finansējums, bet arī darbaspēks pasākumu īstenošanai. Lai gan dažas ES dalībvalstis ir vairāk skartas nekā citas, kopumā trūkst kvalificētu darbinieku, jo īpaši ēku renovācijas jomā.

Taču ir arī tādi šķēršļi, kas nav saistīti ar ekonomiku, bet gan ar mūsu uzvedības modeļiem. Cilvēki – kā patērētāji, uzņēmumos vai valsts iestādēs – parasti dod priekšroku esošā stāvokļa saglabāšanai. Ja kaut kas ir darbojies pagātnē, tad kāpēc to mainīt?

Pētījumi arī liecina, ka energoefektivitātes ieguvumus bieži vien mazina patērētāju uzvedības vai ražošanas procesa izmaiņas. Efektivitātes uzlabojumi bieži vien rada izmaksu samazinājumu, kas dod iespēju iegādāties vairāk uzlaboto produktu vai izmantot produktu citādi. Piemēram, dzinēju efektivitātes uzlabojumi var novest pie lielākām un smagākām automašīnām vai autovadītāju ilgākas vai biežākas pārvietošanās uz darbu. To sauc par “bumeranga efektu”.

Energoefektivitātes pasākumu progresu un ieviešanu ES var ietekmēt arī regulatīvi šķēršļi. Tie var būt novecojuši tiesību akti, nekoncevence un/vai nesaskaņotība starp ES dalībvalstīm, sarežģītas administratīvās prasības, neatbilstoši stimuli (piemēram, attiecībā uz fosilo kurināmo). Centieni pārvarēt šos šķēršļus ir saistīti ar tiesību aktu reformu, atbilstošu finansiālu stimulu un ES dalībvalstu savstarpēju sadarbību.

5. KO VAR DARĪT ES LĪMENĪ? KĀDAS IETEKMĒŠANAS IESPĒJAS IR PILSONIEM?

Lai pārvarētu minētos šķēršļus, ES ir veikusi dažādus politikas pasākumus. Minētajā gaidāmajā ieteikumā tiks iekļautas pamatnostādnes par principa “energoefektivitāte pirmajā vietā” piemērošanu konkrētām nozarēm.

Katru gadu Komisija pieņem savu gada darba programmu, kurā ir norādītas vissvarīgākās darbības, ko tā veiks nākamajā gadā. Darba programma informē sabiedrību un citas iestādes par mūsu politisko apņemšanos iesniegt jaunas iniciatīvas, atsaukt neizskatītus priekšlikumus un pārskatīt ES tiesību aktus. Jūsu darba rezultāti tiks ņemti vērā 2024. gada darba programmā.

Iedzīvotāji var rīkoties dažādos veidos, lai uzlabotu energoefektivitāti. Tie var sākt ar pārdomām par saviem enerģijas patēriņa paradumiem. Tie var kļūt informētāki un zinošāki. Taču politiskā līmenī iedzīvotāji var pieprasīt lēmumu pieņēmējiem ieviest vai uzlabot regulējumu, kas veicina energoefektivitāti un energoplānošanu. Lai gan tas ir atkarīgs no konkrētās valsts apstākļiem, šie pasākumi varētu ietvert informācijas un izpratnes veidošanas kampaņas, apmācības, revīzijas, finansiālu stimulu nodrošināšanu, aizliegumus, ieguldījumus infrastruktūrā, piemēram, sabiedriskajā transportā, vai atbalstu kopienai iniciatīvām. Lai plānošanas procesos piešķirtu prioritāti energoefektivitātei, ES var noteikt politikas pamatnostādnes dalībvalstīm, lai īstenotu principu “energoefektivitāte pirmajā vietā” – un iedzīvotājiem būtu jādod iespēja piedalīties šo pamatnostādņu formulēšanā.

4 / Kas organizē šo paneļdiskusiju?

Pilsoņu paneļdiskusiju par energoefektivitāti organizē Eiropas Komisija (Komunikācijas ģenerāldirektorāts un Enerģētikas ģenerāldirektorāts) ar ifok (galvenais darbuzņēmējs), Missions Publiques, BeenThereDoneThat, Waterbear, Scope, Harris Interactive, Le Terraine un VO Europe atbalstu.

Paneļdiskusijas vadīs un konsultēs īpaši izveidota "Zināšanu komiteja", kuras locekļi ir:

Arianna VITALI ROSCINI

(Enerģijas taupīšanas koalīcijas ("The Coalition for Energy Savings" ģenerālsekretāre, Itālija)

Camille DEFARD

(Žaka Delora Enerģētikas centra vadītāja, Francija)

Claire ROUMET

(ES politikas un stratēģisko partnerību nodaļa, "Energy Cities", Francija)

Goda PERLAVICIUTE

(Asociētais profesors ilgspējīgu pāreju sabiedriskajai pieņemamībai, Groningenas Universitāte, Lietuva)

Wyste GORTER

(Vides psiholoģijas jaunākais pētnieks, Groningenas Universitāte, Nīderlande)

Jan ROSENOW

(Eiropas programmu direktors, "Regulatory Assistance Project" (RAP), Vācija)

Reinhard SIX

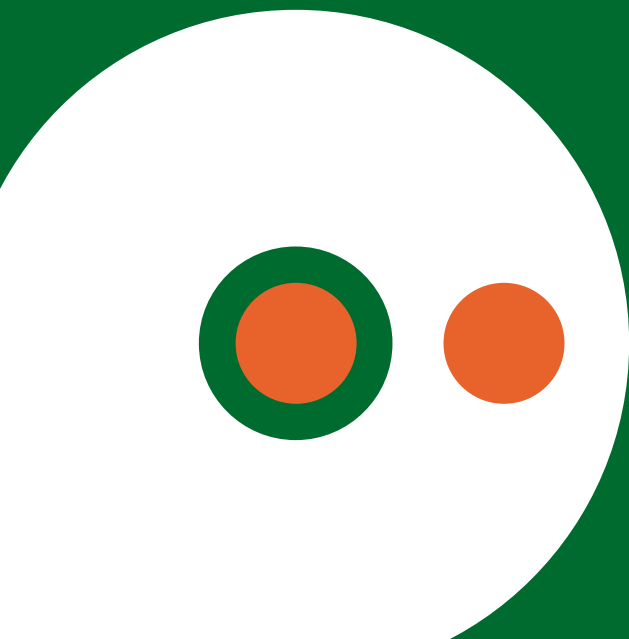
(neatkarīgais konsultants, energoefektivitātes finansēšanas eksperts, Vācija)

Yves MARNIGNAC

(Enerģētikas eksperts un vecākais padomnieks, Asociācija négaWatt, Francija)

Claudia CANEVARI

(Energoefektivitātes nodaļas vadītājs: Enerģētikas ģenerāldirektorāta Enerģētikas politikas un finansēšanas nodaļas vadītāja, Eiropas Komisija)

5 / Praktiskā informācija

Mēs priecāsimies jūs sagaidīt Eiropas pilsoņu paneļdiskusijā par energoefektivitāti, kas sāksies piektdien, 23. februārī, Briselē, Beļģijā. Šeit ir sniegta praktiska informācija, lai palīdzētu jums sagatavoties ceļojumam un dalībai sanāksmēs. Atgādinām:

Divas sesijas notiks klātienē (Briselē) un viena sesija notiks tiešsaistē (piektdien un svētdien būs nepilnas dienas programmas):

● **1. sesija**

2024. gada 23.–25. februāris
(uz vietas Briselē, Beļģijā)

● **2. sesija**

2024. gada 15.–17. marts
(tiešsaistē)

● **3. sesija**

2024. gada 12.–14. aprīlis
(uz vietas Briselē, Beļģijā)

1. IZDEVUMI

Par katru konferences un ceļojuma dienu tiks izmaksāta kompensācija 90,00 EUR apmērā. Kompensācijas maksa tiks samaksāta pēc tam, kad sesijas un dalība būs apstiprināta ieradušos dalībnieku sarakstā.

2. LOĢISTIKA

CEĻOJUMA ORGANIZĒŠANA

Jūs esat saņēmis vai saņemsit savu ceļojuma maršrutu un e-biļeti. Ja jums ir kādi jautājumi par ceļojuma organizēšanu, lūdzu, sazinieties ar mums, nosūtot e-pastu uz info@futureu.events vai zvanot pa tālruni +32 460 22 40 27.

Transfērs pēc ierašanās: ierodoties lidostā/vilcienu stacijā, jūs sagaidīs Eiropas pilsoņu paneļdiskusijas pārstāvis ar sagaidīšanas plāksni vai plakātu un pavadīs jūs līdz transfēra autobusam. Ja jums pārstāvi neizdodas atrast, lūdzu, zvaniet pa tālruni +32 460 22 40 27. Ar lidmašīnu: pēc bagāžas paņemšanas lidostā, lūdzu, dodieties pie apkalpošanas galda ielidošanas terminālī, kur jūs gaidīs mūsu pārstāvis.

Ar vilcienu: Briseles Midi dzelzceļa stacijā, lūdzu, dodieties uz kafējnīcu “Prêt à Manger”, kur pie sagaidīšanas plāksnes/plakāta jūs gaidīs mūsu pārstāvis.

Viesnīcā: tiks organizēts transfērs ar autobusu no viesnīcas uz Eiropas Komisijas telpām, kur notiks paneļdiskusijas. Lūdzu, ierodieties viesnīcas galvenajā zālē pirms paredzētā izbraukšanas laika. Mūsu komanda parādīs jums ceļu līdz autobusam. Ja vēlaties nokļūt Eiropas Komisijas telpās patstāvīgi, lūdzu, pirms izbraukšanas informējiet par to mūsu atbalsta komandu.

Pēc ierašanās Briselē: ja pēc sanāksmēm notiks saviesīgi pasākumi, piemēram, vakariņas, tad no Eiropas Komisijas telpām uz saviesīgā pasākuma norises vietu tiks organizēts grupas transfērs ar autobusu. Pēc tam tiks nodrošināts transfērs ar autobusu no pasākuma norises vietas uz jūsu viesnīcu. Protams, jūs varat arī izvēlēties pēc saviesīgā pasākuma pastaigāties pa pilsētu un atgriezties viesnīcā patstāvīgi.

Izbraukšanas transfēri: mēs nodrošināsim transfērus no viesnīcas uz izlidošanas lidostu/vilcienu staciju. Izbraukšanas laiks būs norādīts uz ziņojumu daļa viesnīcas vestibālā.

MĪTNE

Ierodoties viesnīcā, jūs sagaidīs mūsu komanda. Jums ir rezervēts vienvietīgs numurs ar brokastīm un bezmaksas Wi-Fi. Lūdzu, skatiet pa e-pastu saņemto rezervācijas apstiprinājumu. Lūdzu, ņemiet vērā, ka jums būs jāsedz visas papildu izmaksas (piemēram, minibārs, apkalpošana numurā, telefons, viesnīcas bārs, veļas mazgāšanas pakalpojumi, agra reģistrēšanās vai vēla izrakstīšanās u.tml.), un tās nesedz organizatori. Lūdzu, apmaksājiet visus papildu izdevumus tieši viesnīcā pirms aizbraukšanas.

3. DAŽĀDI

- **Ģērbšanās etiķete**

Lūdzu, ņemiet līdzi solīda ikdienas stila ("smart casual") apģērbu sanāksmēm, siltu jaku un šalli, ūdensnecaurlaidīgu ziemas mēteli, kā arī siltus, ērtus apavus un lietussargu. Temperatūra, visticamāk, būs ap 7 °C un aprīlī nedaudz augstāka, taču ierodieties gatavi mainīgajiem Beļģijas laika apstākļiem!

- **Dzeramais ūdens**

Beļģijā ūdens no krāna ir droši dzerams. Ūdens pudelēs vai filtrēts ūdens ir viegli pieejams, un tas tiks piedāvāts visu sanāksmju, maltīšu un saviesīgo pasākumu laikā.

- **Laika josla**

Pašreizējais laiks ir CET — Centrāleiropas laiks (UTC/GMT +1 stunda) un UTC+2 no 31. marta.

- **Tūrisma informācija**

Briselei ir bagāta vēsture, arhitektūra, gastronomija, kultūra un daudz kas cits! Apmeklējiet Briseles galvaspilsētas reģiona tīmekļa vietni, lai iepazītos ar visiem kultūras pasākumiem, kas tiek piedāvāti jūsu uzturēšanās laikā.

- **Saziņa**

Mūsu komanda būs pieejama pirms sanāksmēm un to laikā. Ja ierodoties jums rodas kādas grūtības vai ir mainījušies jūsu lidojuma dati, lūdzu, sazinieties ar mums pa e-pastu: info@futureu.events.

- **Tulkošana**

Pateicoties profesionālu tulku komandai, sanāksme būs pieejama 24 valodās. Lai tulkiem palīdzētu, lūdzu, sesijas laikā runājiet skaidri un nerunājiet pārāk ātri.

4. PIEKĻUVE ĒKAI

Pirmā un pēdējā paneldiskusiju nedēļas nogale notiks Eiropas Komisijas telpās Briselē. Lūdzu, skatiet darba kārtību, lai iegūtu vairāk informācijas par konkrētajām ēkām un telpām. Eiropas Komisijas ēkā var iekļūt ar apmeklētāja caurlaidi ("V-pass"). Apmeklētāja caurlaide jums tiks nosūtīta pa e-pastu pirms pasākuma. Lūdzu, neaizmirstiet reģistrēties, izmantojot šo e-pastu, lai pabeigtu procesu un saņemtu savas caurlaides kvadrātkodu. Ja neesat saņēmis savu caurlaidi pirms pasākuma, lūdzu, sazinieties ar mums pa e-pastu info@futureu.events

Lūdzu, ņemiet vērā, ka drošības pārbaude, ierodoties Eiropas Komisijas ēkā, var aizņemt vismaz 20 minūtes. Lūdzu, sagatavojiet savu caurlaidi, ID karti vai pasi, jo apsardzes darbinieki tos prasīs.

Visiem dalībniekiem:

- ir jāuzrāda derīga pase vai ID karte pirms ieiešanas ēkā;
- ir jāveic drošības kontrole ieejas zonā;
- ieteicams paņemt līdzi ielūguma vēstuli vai jebkuru citu dokumentu, kurā skaidri norādīta viņu dalība (piemēram, reģistrācijas vēstuli)

5. PALĪDZĪBAS GALDS, PIEKĻUVE INTERNETAM

Pie sanāksmju telpu ieejas atradīsies palīdzības galds. Mūsu darbinieki jums palīdzēs un atbildēs uz visiem jūsu jautājumiem. Internetam var piekļūt, izmantojot Wi-Fi tīklājus. Paroles tiks paziņotas sanāksmes dienā.

6. PIEEJAMĪBA

Eiropas Komisijas telpas ir pilnībā pieejamas personām ar invaliditāti. Reģistrējoties tiešsaistē, lūdzu, norādiet visas īpašās vajadzības un uztura prasības.

